

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 128 | 28 Kasım-4 Aralık 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 69 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

30 Kasım: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, yayımladığı bir görüşte, Ağustos 2016'da polis gözaltısında hayattaki hayatını kaybeden ve işkenceye uğradığı iddia edilen öğretmen Gökhan Açıkollu vakasında Türkiye'yi haksız buldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

28 Kasım: Manisa'da polis, Nevruz kutlamalarına ilişkin bir soruşturma kapsamında 10 kişiyi gözaltına aldı.

29 Kasım: Mardin Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

1 Aralık: Siirt Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

2 Aralık: İstanbul'da bir adliye önünde düzenlenen gösteriye müdahale eden polis dört kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

28 Kasım: Bir İstanbul mahkemesi, gazeteciler Şahin Alpay, Mümtaz'er Türköne, Ahmet Turan Alkan ve Ali Bulaç'a daha önce kapatılan Zaman gazetesi bünyesindeki mesleki faaliyetleri nedeniyle terörizm suçlamasıyla hapis cezaları verdi. Karar çerçevesinde Bulaç, Alpay ve Turan 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edilirken Türköne 3 yıl 9 ay hapis cezasına mahkum edildi. Söz konusu gazeteciler, kendilerine daha önce verilen mahkumiyetlerin Yargıtay tarafından bozulmasının ardından yeniden yargılanmıştı.

28 Kasım: Manisa'da polis Nevruz kutlamalarında atılan sloganlar ve bazı sosyal medya paylaşımları nedeniyle, aralarında HDP yöneticilerinin de bulunduğu yedi kişiyi gözaltına aldı.

30 Kasım: Ankara'da polis, sosyal medyada paylaştıkları bir videoda Türk lirasını yırttıkları görülen iki yabancı uyruklu kişiyi gözaltına aldı.

30 Kasım: Bir İstanbul mahkemesi, bir yüksek yargı üyesinin adının karıştığı uyuşturucu ticareti iddialarına

ilişkin olarak kaleme alınan bir köşe yazısına erişim engeli getirdi.

1 Aralık: Bir İstanbul mahkemesi, sosyal medya paylaşımları nedeniyle hakaret suçlamasıyla yargılanan aktör İlyas Salman'ı beraat ettirdi.

2 Aralık: Bir Erzurum mahkemesi, eski milletvekili Mahmut Alınak'ı bir köşe yazısında cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 1 yıl 2 ay hapis cezasına mahkum etti. Alınak, kendisine daha önce verilen bir cezanın temyiz mahkemesi tarafından bozulmasının ardından yeniden yargılanmıştı.

2 Aralık: Bir İstanbul mahkemesi, bir otel yönetiminin kadın çalışanına çıplak arama uygulaması yaptığı iddialarına ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

2 Aralık: Bir İstanbul mahkemesi, İstanbul belediyesinin iktidar partisinden bir belediye başkanı tarafından yönetildiği dönemden kalma borçlarıyla ilgili haciz işlemi başlatılmasına ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

29 Kasım: Bir Bulgar mahkemesi, emekli albay Mustafa Levent Göktaş'ın iadesi için Türkiye tarafından yapılan başvuruyu, Göktaş'ın adil yargılanmayabileceği gerekçesiyle reddetti. Göktaş, 2002 yılında akademisyen Necip Hablemitoğlu'nun öldürülmesi davasında bir şüpheli olarak yargılanıyor.

KÜRT AZINLIK

28 Kasım: Manisa'da polis Nevruz kutlamalarında atılan sloganlar ve bazı sosyal medya paylaşımları nedeniyle, aralarında HDP yöneticilerinin de bulunduğu yedi kişiyi gözaltına aldı.

29 Kasım: Toplam 14 ilde yapılan polis operasyonlarında aralarında HDP yöneticilerinin de yer aldığı 19 kişi gözaltına alındı.

30 Kasım: Mahkum İhsan Uğur'un hastane ziyareti, hastanede bir kişiyle Kürtçe konuşması üzerine yarıda kesildi. Uğur, muayenesi tamamlanmadan cezaevine geri götürüldü.

1 Aralık: Altı ilde yapılan operasyonlarda gözaltına alındıktan 18 Kürt aktivistin gözaltında kötü muameleye maruz bırakıldığı, aralarında yer alan Figen Ekti isimli bir

kadının Ankara emniyetinde fiziksel saldırıya uğradığı duyuruldu.

DİĞER AZINLIKLAR

3 Aralık: İzmir'de Melis Yağmur Hanzade isimli bir trans kadın sokak müziği gösterisi yaptığı sırada fiziksel saldırıya uğradı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

28 Kasım: Medyada yer alan haberlerde Konya'da tutuklu bulunan Cengiz Akkaya isimli bir mahkumun son üç aydır tek kişilik hücrede tutulduğu duyuruldu.

30 Kasım: Mahkum İhsan Uğur'un hastane ziyareti, hastanede bir kişiyle Kürtçe konuşması üzerine yarıda kesildi. Uğur, muayenesi tamamlanmadan cezaevine geri götürüldü.

30 Kasım: Ankara'da tutuklu bulunan hasta mahkumlara muayenesiz şekilde ilaç yazıldığı ve mahkumların hastaneye sevk edilmediği duyuruldu. Aynı cezaevinde, şeker hastası bir mahkuma özel olarak ihtiyaç duyduğu diyet yemeklerin verilmediği de haberleştirildi.

30 Kasım: Bir Eskişehir cezaevi Mukadder Alakuş isimli bir mahkumun ihtiyaç duyduğu ameliyatı yaptırmadı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

28 Kasım: Sosyal medyada geniş çaplı olarak paylaşılan bir videoda Türkiyeli sığınmacıların Yunan sınır güçleri tarafından kötü muameleye maruz bırakıldığı görüldü.

30 Kasım: İstanbul'da polis Çin Konsolosluğu önünde gösteri düzenleyen Uygur aktivistleri gözaltına almakla ve Çin'e sınırdışı etmekle tehdit etti.

30 Kasım: Ankara'da Mayıs ayında ortadan kaybolan hükümet muhalifi İranlı gazeteci Mohammad Bagher Moradi, İran'ın Devrim Muhafızları Ordusu'nun gözaltında ortaya çıktı. Moradi'nin İran'a sınırdışı edilmeden önce beş ay boyunca Türkiye'de resmi olmayan şekilde gözaltında tutulduğu iddia edildi.

2 Aralık: Yunan makamları, Türkiye-Yunanistan sınırını geçen beş siyasi sığınmacıyı geri itti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

28 Kasım: Bir hukuk bürosu, müvekkileri Gülten Matur'un İstanbul'da polis tarafından gözaltına alınmasının ardından bir askeri bölgeye götürülerek işkenceye maruz bırakıldığını açıkladı.

30 Kasım: Eskişehir'deki bir cezaevinde gardiyanlar dört mahkuma çıplak arama uygulaması yaptı.

30 Kasım: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, yayımladığı bir görüşte, Ağustos 2016'da polis gözaltısındayken hayatını kaybeden ve işkenceye uğradığı iddia edilen öğretmen Gökhan Açikkollu vakasında Türkiye'yi haksız buldu.

1 Aralık: Altı ilde yapılan operasyonlarda gözaltına alındı 18 Kürt aktivistin gözaltında kötü muameleye maruz bırakıldığı, aralarında yer alan Figen Ekti isimli bir kadının Ankara emniyetinde fiziksel saldırıya uğradığı duyuruldu.

3 Aralık: Niğde'de jandarmalar, gözaltında bulunan Koray Türk isimli bir kişiye kötü muamelede bulundu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

2 Aralık: Türkiye'de PKK üyesi olduğu suçlamasıyla hapis cezasına mahkum edilen Mahmut Tat isimli bir kişi İsveç tarafından Türkiye'ye iade edildi. Türkiye'ye ulaşmasının ardından tutuklanan Tat'ın İsveç'teki iltica başvurusunun 2015 yılında reddedildiği açıklandı. Söz konusu gelişme, İsveç'in NATO üyeliğini onaylamak için Ankara tarafından terörizm suçlamasıyla aranan bazı kişilerin iadesinin şart koşulmasıyla ilgili tartışmalar sırasında meydana geldi.